

Nr 266

Av herr **von Friesen m. fl.**, angående huvudmannaskapet för ambulansväsendet.

(Lika lydande med motion nr 219 i Första kammaren)

I slutbetänkandet från den på initiativ av Svenska kommunalarbetsförbundet och Folksam tillsatta "Kommittén för utredning av sjuktransportväsendet" konstateras att i gällande författningar saknas bestämmelser om skyldighet att sörja för transport av skadade och sjuka (Ambulanstransporterna — en samhällsfråga, Folksams hälsoråds skriftserie nr 23). Det påpekas att landstingens skyldigheter i fråga om hälso- och sjukvården icke omfattar sådana transporter. Endast beträffande överflyttningstransporter mellan sjukhus inom ett sjukvårdsområde föreligger en uttalad skyldighet för sjukvårdshuvudmannen att svara för transporterna (statsrådets anförande till propositionen om ny sjukhuslag, 19: 1959). Ambulansverksamheten bedrivs likväl i många fall i landstingens regi och ofta med ekonomiskt stöd från landstingen.

Genom att ansvaret för ambulansväsendet inte anförtratts någon bestämd myndighet är ambulansorganisationen inte enhetlig. Av landets ambulanspark torde 45 % betjänas av brandkårerna, och av 73 yrkesbrandkärer har 50 hand om ambulanstjänsten på vederbörande ort. 15 % av landets ambulanspark är stationerad vid sjukvårdsinrättningar, och återstoden tillhör privata företag. En mycket stor del av sjuk- och olycksfallstransporterna i landet utföres emellertid inte med ambulans, utan med s. k. sjukbil, dvs. droskbil som är så utformad att en bår med en liggande patient tillfälligt kan transporteras i den.

Enligt den ovan nämnda kommitténs beräkningar utföres för närvarande ca 300 000 ambulanstransporter per år.

På många håll i landet sker ambulanstransporterna ganska tillfredsställande trots den mycket splittrade organisationen. I några enstaka län har landstingen övertagit hela ansvaret för ambulansväsendet. På åtskilliga platser är däremot situationen avsevärt sämre. Ambulanspersonalens utbildning är ofta bristfällig. Enhetliga utbildningsnormer saknas. Bemanning och utrustning av ambulansfordon är i många fall otillräcklig. Uppdelning av ambulansverksamheten på flera olika organ är orsaken till att hjälpbehövande i många fall inte vet vart han skall vända sig. Samordningen mellan olika sjuktransportorgan är mycket bristfällig, och det är ofta svårt att få till stånd ett samarbete över kommun- och länsgränser.

Huvudorsaken till att ambulansväsendet i landet utvecklats utan någon

enhetlighet eller samordning torde ligga i att föreskrifter saknas beträffande huvudmannaskap för denna verksamhet. Att frågan om huvudmannaskap tidigare icke aktualiserats torde delvis bero på att man betraktat ambulansverksamheten som ett renodlat transportproblem och inte som en betydelsefull del av sjukvården.

Kommittén för utredning av sjuktransportväsendet har i sitt betänkande föreslagit att en samordning bör komma till stånd mellan sjukvård och ambulansväsende så att större enhetlighet och effektivitet skall kunna åstadkommas inom ambulansväsendet.

Kommittén har också kommit till den bestämda uppfattningen, att de stora krav som i framtiden måste ställas på fordonens kvalitet, personalens utbildning och transportväsendets organisation bäst uppfylles genom att ambulansväsendet organiseras i samhällets regi.

Om man i likhet med utredningen betraktar ambulanstransporterna som en integrerande del av sjukvården blir följden att huvudmannaskapet för verksamheten bör åvila sjukvårdshuvudmannen. Enligt sjukvårdslagen åligger det nämligen landstingskommun eller stad som ej tillhör landstingskommun att ombesörja såväl öppen som slutna vård vid sjukdom, skada, kroppsfel och barnsörd, i den mån icke annan drar försorg därom. Huvudmannens uppgift bör vara att tillse, att en sådan organisation av ambulansväsendet finns inom området så att sjuka och skadade människor tillförsäkras en effektiv och säker transport till kvalificerad vård. Starka skäl synes tala för att även de direkta transportuppgifterna anförtros åt kommunala organ.

Med stöd av det ovan anförda föreslås,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till ändring och tillägg i sjukvårdslagen, innebärande att landsting och stad utanför landsting åläggas att svara för ambulansväsendet inom sitt område.

Stockholm den 23 januari 1964

Bertil von Friesen

Ingemund Bengtsson

John Lundberg

Karin Wetterström

Gunnel Olsson

Brita Elmén

Mary Holmqvist

Thyra Löfqvist

Karl Gust. H. Boo

Essen Lindahl

Gunnar Lundmark
